

Bērni ar emocionāliem un uzvedības traucējumiem: psihologa darbs dienas stacionāra rehabilitācijas komandā

Ilze Reinfelde¹, Laura Ķevere²

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹Doktorantūras nodaļa

²Psihiatrijas un narkoloģijas katedra

Ievads. Neatpazītas un neārstētas bērnu problēmas būtiski ietekmē viņu attīstību, panākumus mācībās un turpmāku produktivitāti kvalitatīvai dzīvei. Bērniem ar psihiskajiem traucējumiem lielākajā daļā gadījumu ir iespējama efektīva ārstēšana un rehabilitācija, kas būtiski uzlabo dzīves kvalitāti un prognozi, tāpēc šos traucējumus ir ārkārtīgi svarīgi laikus atpazīt un ārstēt. Bērna psihisko traucējumu ārstēšana ir komplekss process, kurā jāiesaista ne tikai pats bērns, bet arī visa ģimene, ko veic dienas stacionāra rehabilitācijas komanda (bērnu psihiatrs, psihologi un psihoterapeiti, sociālie un speciālie pedagogi, ergoterapeiti, logopēdi un citi speciālisti). Psihologi savā darbā izmanto zinātniski pamatotas un psiholoģiskās izpētes (novērtēšanas) mērķiem atbilstošas metodes. Emocionālo, kognitīvo procesu izpēte sniedz būtisku ieskatu bērnu rehabilitācijas procesā un var būt svarīga turpmākam ārstēšanas procesam multiprofesionālas komandas ietvaros.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis bija apkopot un analizēt informāciju par psihologa darbu dienas stacionāra rehabilitācijas komandā un raksturot to, ņemot vērā starptautisko pieredzi. Pētījuma gaitā veikta profesionālās literatūras analīze, izvērtēta Latvijas un citu valstu pieredze un apkopota nozares profesionāļu pieredze un ieteikumi.

Rezultāti. Rezultātu analīze atklāja, ka psihologam dienas stacionāra rehabilitācijas komandā:

- 1) darbs jāveic indivīda un viņa starppersonu tīkla un plašākā sociālā konteksta mijiedarbībā;
- 2) jāsaņem sadarbības pārskats par katru klientu un, ja nepieciešams, psihologa atzinums;
- 3) klienta problēmu risināšanā jāsadarbojas ar citu profesiju pārstāvjiem un citiem psihologiem un jāievēro profesionālās ētikas un konfidencialitātes prasības;
- 4) klientam, psihologa darba devējam vai pasūtītājam saprotamā veidā jāsniedz informācija par psihologa pakalpojuma mērķiem, metodēm, darba gaitu un rezultātiem;
- 5) jāievēro psihologu profesionālās ētikas normas un jāatsakās veikt profesionālo darbību, ja tā rada interešu konfliktu vai psihologs nav kompetents to veikt;
- 6) darbība ir jāvērs uz pacientu ar psihiskiem traucējumiem un citām hroniskām slimībām sociālo iekļaušanu un sociālās un starppersonu funkcionēšanas, subjektīvās labklājības un dzīves kvalitātes sekmēšanu, samazinot riska faktoros.

Secinājumi. Pētījuma rezultāti liecina, ka psihologa darbs dienas stacionāra rehabilitācijas komandā ir sekmīgs tad, ja tiek sniegti uz bērnu un uz ģimeni vērsti pakalpojumi un izmantota multidisciplināra pieeja, lai psihosociālās rehabilitācijas rezultāti būtu efektīvāki. Turpmākajos pētījumos būtu jāizvērtē dienas stacionāra rehabilitācijas komandas darbs.